

Jan Charytański

"Zeichen des Glaubens : Studien zu
Taufe und Firmung", wyd. Hansjörg
auf der Maur i Bruno Kleinbeyer,
Zürich-Einsiedeln-Köln i
Freiburg-Basel-Wien 1972 : [recenzja]

Collectanea Theologica 44/4, 211-212

1974

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

nauki religii w szkole z katechezą i życiem parafii. Każda taka Msza św. ma ściśle określony temat. Dzieci przygotowują dialogi, dramatyzacje, planse. Malują obrazy. Układają teksty modlitw, nawet włączają swoje dziękczynienie do prefacji. Wiele przygotowanych przez dzieci przedmiotów włącza się w procesję z darami itp. Autor zdaje sobie sprawę, że takie przygotowanie zabiera wiele czasu i może dzieci po pewnym czasie znużyć. Toteż przewiduje Msze św., na których dzieci są również aktywne, choć przygotowanie pozostaje w ręku odpowiedniego zespołu parafialnego. W tym wypadku większy nacisk jest położony na pogładowość.

Autor uwzględnił również podobne opracowywanie Mszy św. w dni powszednie. Stwierdził w swej praktyce, że ogromnie wzrosła frekwencja dzieci, a nawet wzmógł się duch apostołstwa, ponieważ dzieci zaangażowane przeprowadzały kolegów i koleżanki nawet ze środowisk obojętnych religijnie.

Autor podaje ponadto wzory odrębnych liturgii słowa, związanych z różnymi nabożeństwami parafialnymi, jak również liturgie i paraliturgie w czasie pielgrzymek, obozów itp.

Recenzowana pozycja nie ma ambicji naukowych, nie zawiera analiz teoretycznych, a jednak zapoznanie się z nią uwrażliwia czytelnika na ważny moment naszej katechizacji i życia parafialnego. My również dostrzegamy znużenie i znudzenia dzieci na Mszy św. My również z lękiem patrzymy na rosnące lekceważenie zgromadzenia niedzielnego. Czy zawsze wina jest po stronie dzieci? Czy w organizowaniu zgromadzenia niedzielnego liczymy się zawsze z psychiką małego dziecka? Recenzowana książka może nam pomóc w daniu właściwej odpowiedzi.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

Zeichen des Glaubens. Studien zu Taufe und Firmung, wydał Hansjörg Auf der Maur i Bruno Kleinbeyer, Zürich-Einsiedeln-Köln i Freiburg-Basel-Wien 1972, Benziger-Verlag Herder, s. 536.

Nazwisko Balthasara Fischera związane jest ściśle z ruchem liturgicznym naszej epoki. Rozpoczął pracę pisarską w r. 1934. Do r. 1973 opublikował 168 pozycji z dziedziny historii, teologii i duszpasterstwa liturgicznego. Promował 26 doktoratów liturgii. Od wielu lat kieruje Instytutem Liturgicznym w Trewirze. Współdziałał w przygotowaniu *Konstytucji o świętej liturgii*, jak również współpracował nad przygotowaniem nowych obrzędów chrztu dzieci. Recenzowana pozycja stanowi księgę pamiątkową ofiarowaną temu liturgiście na sześćdziesiątą rocznicę jego urodzin przez uczniów i kolegów. Udział w przygotowaniu dzieła wzięło trzydziestu jeden autorów z różnych narodowości, a nawet z innych wyznań chrześcijańskich. Wśród autorów widnieją J. A. Jungmann, Fr. Mussner, G. Biemer, G. Delcuve, H. Aufderbeck, B. Neunheuser, E. J. Lengeling, P. M. Gy. Odnajdziemy więc artykuły nie tylko liturgistów, ale również przedstawicieli teologii duszpasterskiej i katechetyki.

Jako zasadniczy temat pracy obrano chrzest i brzemowanie. Pierwszy dział obejmuje aspekt biblijny sakramentów inicjacji chrześcijańskiej. W sekcji teologicznej dzieła przeważają opracowania różnych szczegółowych zagadnień raczej od strony historii dogmatów, jakkolwiek odnajdujemy również opracowanie współczesnych problemów teologicznych związanych z sakramentami inicjacji. Trzeci dział stanowią rozważania homiletyczne i duszpasterskie w odniesieniu do sprawowania sakramentów chrztu i brzemowania. Pracę kończy najlicniejsza grupa opracowań ściśle liturgicznych.

Oдноśnie do sakramentu chrztu rozważania dotyczą bardziej aspektu duszpasterskiego, ponieważ teologia tego sakramentu na ogół jest jednako-
wa w różnych wyznaniach chrześcijańskich. Poświęcono natomiast wiele

miejsca zagadnieniu chrztu niemowląt, który ukazuje się obecnie jako problem dyskusyjny przede wszystkim w wyznaniach niekatolickich, ale również poruszany jest w łonie Kościoła katolickiego.

Więcej pytań wywołuje sakrament bierzmowania. Autorzy rozważają związek tego sakramentu z chrztem, właściwy wiek udzielania tego sakramentu, szafarza. Stawiają pytanie, czy tylko biskup winien bierzmować, czy też raczej należy postulować delegowanie do udzielania tego sakramentu kapłanów. Rozważają również autorzy zagadnienie decyzji podjętej w nowych obrzędach tego sakramentu odnośnie „materii” i „formy”, a więc problem „namaszczenia” czy „włożenie rąk”. Wreszcie stawiają pytanie o właściwe ustawienie duszpasterstwa tego sakramentu, by przestał być „zapomnianym” sakramentem Kościoła katolickiego.

Aktualność poruszanych zagadnień, ich bliski związek z przeprowadzaną reformą liturgiczną, waga przygotowania fachowego autorów, upoważniają jak najbardziej do zalecenia tej pozycji liturgistom i duszpasterzom. My również bowiem stoimy wobec tych samych pytań i problemów.

Ks. Jan Charytański SJ, Warszawa

I. JORISSEN — H. B. MEYER. *Die Taufe der Kinder. Anleitung für das Taufgespräch*, Innsbruck-Wien-München oraz Würzburg 1972, Tyrolia-Verlag i Echter-Verlag, s. 162.

Nowe obrzędy chrztu kształtują, a zarazem zakładają odnowioną świadomość chrztu u duszpasterzy i wszystkich wiernych. Do ukształtowania tej świadomości nie wystarczy tylko poprawne sprawowanie nowych obrzędów chrztu. Cały lud Boży musi dostrzec bogactwo tego dotąd „sprywatyzowanego” i często niemal magicznie ujmowanego sakramentu. Autorzy pragną przybliżyć pogłębioną teologię i duszpasterstwo tego sakramentu.

W pierwszej części omawiają istotę chrztu. Jako punkt wyjścia przyjmują zagadnienie obcowania z Trójcą Świętą i właśnie we funkcji tej nadprzyrodzonej wspólnoty ukazują istotę jak również konieczność chrztu. W takim aspekcie omawiają wspólnotę Kościoła i rolę omawianego sakramentu.

W drugiej części poruszają zagadnienie chrztu niemowląt od strony tradycji Kościoła oraz od strony zobowiązań i zaangażowania rodziców, czy wreszcie całej gminy. Toteż informują o dawnym katechumenacie, obecnie wprowadzanych rozmowach z rodzicami, czy wreszcie o roli i znaczeniu rodziców chrzestnych.

Trzecią część poświęcają przybliżeniu nowych obrzędów.

Bardzo ciekawa jest część czwarta omawiająca wychowanie chrześcijańskie do chrztu. Właściwie stanowi ona konkretne wskazania dla rodziców mających prowadzić dziecko do świadomego opowiedzenia się za Bogiem, do wolnej i osobistej decyzji. Omawiają więc pierwsze doświadczenia Boga, modlitwę dziecka, wychowanie sumienia, jak również udział małego dziecka w liturgii. Do tych wskazań wychowawczych włączają różne formy odnowienia przyrzeczeń chrztu czy wreszcie związku chrztu i bierzmowania.

Książka napisana jest językiem prostym i przystępnym, a jednak rzeczywiście przybliżyła głębię treści tego sakramentu. Porusza najważniejsze zagadnienia i niejako otwiera czytelnika na te wymiary sakramentu chrztu, które najczęściej znikają z zakresu świadomości chrześcijańskiej. Dla głębszego przekonania czytelnika autorzy podają ponadto wskazania episkopatów RFN i Austrii, odnośnie do sakramentu chrztu, a wreszcie podsuwają dla pogłębienia wykaz współczesnej literatury przedmiotu. Pozycję tę można z całym przekonaniem polecić polskim czytelnikom. Jakkolwiek bowiem po-